נ בְּרֵיְיתָא שָׁם.
ס תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קכט).

לְבַעֵר, (יב) **אֶלָּא** (לח) **מְבַטְּלוֹ בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ:** **ט** * [נ]**חָמֵץ שֶׁנִּתְעַפֵּשׁ** (לט) **קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ וְנִפְסַל מֵאֲכִילַת הַכֶּלֶב, אוֹ שֶׁשְּׂרָפוֹ בָּאֵשׁ** (מ) (קֹדֶם זְמַנּוֹ) (ר״ן (יד. ד״ה מלוגמא)) **וְנֶחֱרַךְ** * **עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכֶלֶב,** (מא) **אוֹ שֶׁיִּחֲדוֹ לִישִׁיבָה** (מב) **וְטָח אוֹתוֹ בְּטִיט,** (מג) **מֻתָּר לְקַיְּמוֹ בְּפֶסַח:** **י** (מד) [ס]**דְּיוֹ שֶׁהוּא מְבֻשָּׁל בְּשֵׁכַר שְׂעוֹרִים,**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עָבַר וְשָׁהָה יֵשׁ לְהַתִּירוֹ בַּהֲנָאָה אַחַר הַפֶּסַח, בְּצֵרוּף הַטַּעַם שֶׁכָּתְבוּ מִקְצָת פּוֹסְקִים דְּעַכְשָׁו שֶׁכֻּלָּם מְבַטְּלִים אֵין לְהַחְמִיר כֻּלֵּי הַאי עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן י״ד מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּבֵאֵר הֵיטֵב מִשּׁוּ״ת בַּ״ח (סי׳ קז). וְעַיֵּן סִימָן תמ״ח (ס״ק יא) בְּעִנְיַן שְׁמָרִים מֵחָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח: **ח** [יב] **אֶלָּא מְבַטְּלוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בַּמֶּגֶן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן א׳ לְעִנְיַן חֲצִי שִׁעוּר אִם אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְעִנְיַן

בְּאֵר הֵיטֵב

רַדְבַ״ז (ח״א סי׳ תפז) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וְנִרְאֶה לִי דְּדִינוֹ כְּדָבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בִּכְלִי חָמֵץ עַיֵּן סִימָן תמ״ז סָעִיף ה׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְנִרְאֶה לִי שֶׁהָיְתָה הַקֵּבָה מֵעֵת לְעֵת בִּכְלִי חָמֵץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּיוֹרֶה דֵעָה סוֹף סִימָן פ״ז (ס״י), וְעַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן א׳. וְכָתַב הַבֵּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי וְנִרְאֶה לִי שֶׁהֶעֱמִיד בְּפֶסַח וְדוּק, וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה: **ח** (יג) **אֶלָּא מְבַטְּלוֹ.** וְאִם אֵרַע שֶׁלֹּא בִּטֵּל חָמֵץ, חַיָּב לְבַעֵר בְּכָל גַּוְנָא.

בְּאוּר הֲלָכָה

כִּבּוּס בְּגָדִים מְבֹאָר כֵּן גַּם בַּטּוּר בְּשֵׁם רִאשׁוֹנִים לְהַתִּיר מִטַּעַם זֶה, וּמִדְּכָלַל שָׁם גַּם דִּין דִּנְיָרוֹת דְּבוּקִים מַשְׁמַע דְּהַכֹּל מִטַּעַם אֶחָד כְּדִבְרֵי הַפְּרִי חָדָשׁ. **וְהִנֵּה מַה שֶּׁמְּדַבְּקִין כּוֹרְכֵי סְפָרִים הַנְּיָרוֹת בְּדֶבֶק שֶׁל חָמֵץ אַף קֹדֶם פֶּסַח, לְדַעַת רִאשׁוֹנָה בְּוַדַּאי מֻתָּר דְּמִתְיַבֵּשׁ תֵּכֶף וְכַנַּ״ל, וּלְדַעַת הַיֵּשׁ מַחְמִירִין נַמִּי יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻתָּר דְּהָא אֵין נִכָּר הֶחָמֵץ מִבַּחוּץ, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן בְּדַעַת הַיֵּשׁ מַחְמִירִין לַעֲשׂוֹת בְּלִילָה רַכָּה, יֵשׁ לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּחַלּוֹנוֹת כָּתַב כֵּן** כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נִבְלָע בֵּין הַסְּדָקִים וְלֹא יְבַצְבֵּץ מִבַּחוּץ, וּבִפְרָט לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (סק״י) דְּכֵיוָן דְּעִקָּרוֹ הוּא חָמֵץ נֶקְשֶׁה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּשֶׁנִּרְאֶה מִבַּחוּץ, וְלֹא הִזְכִּיר הַתְּנַאי שֶׁיְּהֵא בְּלִילָתוֹ רַכָּה, וְכֵן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכא ס״ו) לֹא הִזְכִּיר תְּנַאי זֶה עַיֵּן שָׁם. וּבַר מִכָּל זֶה אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּעִנְיָנֵנוּ אֵינוֹ דּוֹמֶה לְחַלּוֹנוֹת, דְּשָׁם סוֹפוֹ עוֹמֵד לִגְרֹר הֶחָמֵץ מִן הַחַלּוֹנוֹת, וְכֵן לְעִנְיַן נְיָרוֹת דְּבוּקִים אֶפְשָׁר גַּם כֵּן שֶׁיַּפְרִידֵם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְעִנְיַן כּוֹרְכֵי סְפָרִים דִּמְכֻסָּה מִבַּחוּץ וְנַעֲשֶׂה לְכַתְּחִלָּה עַל מְנָת שֶׁיִּשָּׁאֵר כָּךְ, אֶפְשָׁר דְּהוּא בִּכְלַל חָמֵץ שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת שֶׁהוּא כִּמְבֹעָר:

ט * חָמֵץ שֶׁנִּתְעַפֵּשׁ וְכוּ׳ וְנִפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב. דַּע דְּדַעַת הָרַאֲבַ״ד (פ״א ה״ב) **דְּבִשְׂאוֹר חַיָּב לְבַעֵר אֲפִלּוּ אִם נִתְעַפֵּשׁ עַד שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב, וּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם אֵין לְחַלֵּק בָּזֶה,** וְעַיֵּן בַּמַּגִּיד מִשְׁנֶה (שם) וְכֶסֶף מִשְׁנֶה (שם) שֶׁהִכְרִיעוּ לַהֲלָכָה כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם וְכֵן הָעְתִּיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד). וְעַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א שֶׁהֵבִיאוּ סַעַד לְדִבְרֵי הָרַאֲבַ״ד מִתּוֹסֶפְתָּא דְּבֵיצָה פֶּרֶק א׳ (ה״ג), דְּאִיתָא שָׁם דִּשְׂאוֹר נִקְרָא מִשֶּׁיִּפָּסֵל לַאֲכִילַת כֶּלֶב, וְהַפְּרִי חָדָשׁ הִכְרִיעַ מִכֹּחַ זֶה דַּהֲלָכָה כְּהָרַאֲבַ״ד. וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה הוּא תְּמֵיָּה גְּדוֹלָה עַל הָרַמְבַּ״ם מִתּוֹסֶפְתָּא זוֹ, **אָכֵן לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵהּ לְהָרַמְבַּ״ם וְכָל הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה שָׁם דְּאַף דְּחִיְּבָה הַתּוֹרָה לִשְׂאוֹר אַף שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב, הֵינוּ כְּשֶׁנִּפְסַל מֵחֲמַת חִמּוּצוֹ שֶׁנִּתְחַמֵּץ כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה אַף לְכֶלֶב, דְּמִשּׁוּם זֶה לֹא נֶחְשַׁב כְּעָפָר [דְּהָוֵי כְּדָבָר חָמֵץ שֶׁשָּׁפְכוּ בְּתוֹכוֹ דָּבָר חָרִיף בְּיוֹתֵר וְאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל מֵחֲמַת חֲרִיפוּתוֹ דַּעֲבוּר זֶה לֹא יִבָּטֵל מִמֶּנּוּ שֵׁם אֹכֶל], אֲבָל אִם הַשְּׂאוֹר נִתְקַלְקֵל כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכֶלֶב מֵחֲמַת עִפּוּשׁוֹ, שֶׁאַף אִם לֹא הָיָה נֶחְמָץ כָּל כָּךְ גַּם כֵּן לֹא הָיָה רָאוּי לְכֶלֶב מֵחֲמַת שֶׁנִּתְעַפֵּשׁ וְנִפְסַד, שַׁפִּיר יֵשׁ לוֹמַר דְּזֶהוּ נֶחְשַׁב כְּעָפָר,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִי״ף (יג:) דִּלְכָךְ אִם נִתְעַפֵּשׁ עַד שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב אֵינוֹ חַיָּב בְּבִעוּרוֹ מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּעָפָר, וְעַל כֵּן מַה לִּי אִם הֶחָמֵץ נַעֲשָׂה עָפָר אוֹ הַשְּׂאוֹר נַעֲשָׂה עָפָר. **וּבְיוֹתֵר מִזֶּה מָצָאתִי בַּכֶּסֶף מִשְׁנֶה שָׁם בְּפֶרֶק א׳ מֵחָמֵץ וּמַצָּה** (ה״ב) **שֶׁכָּתַב דְּאַף לְדַעַת הָרַאֲבַ״ד אִם נִפְסַל הַשְּׂאוֹר מֵאֲכִילַת כֶּלֶב פָּטוּר עַל אֲכִילָתוֹ, וְאֵינוֹ חַיָּב רַק בְּבִעוּרוֹ מִשּׁוּם דְּרָאוּי לְחַמֵּעַ בָּהּ עִסּוֹת אֲחֵרוֹת.** וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יד) נִשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן עַל דְּבָרָיו מִתּוֹסֶפְתָּא הַנַּ״ל, וּלְפִי דְּבָרֵינוּ הַנַּ״ל נִיחָא. דְּהֵיכָא דְּאֵינוֹ רָאוּי לְכֶלֶב מֵחֲמַת עִפּוּשׁוֹ לֹא חִיְּבָתוּ הַתּוֹרָה וְכַנַּ״ל, וְרַק לְעִנְיַן בִּעוּר סְבִירָא לֵהּ לְהָרַאֲבַ״ד דְּחַיָּב. וַאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר דְּלֹא כַּכֶּסֶף מִשְׁנֶה אֶלָּא דִּלְדִבְרֵי הָרַאֲבַ״ד אֵין חִלּוּק בֵּין אֲכִילָה וּבֵין בִּעוּר, לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ״ם וְסִיעָתוֹ שַׁפִּיר יֵשׁ לוֹמַר סְבָרָא הַנַּ״ל דְּהֵיכָא דְּמֵחֲמַת עִפּוּשׁוֹ אֵינוֹ רָאוּי הַשְּׂאוֹר לְכֶלֶב אֵינוֹ חַיָּב בֵּין בַּאֲכִילָה וּבֵין בְּבִעוּר:

*** עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכֶלֶב.** וְאַף עַל גַּב דְּבִשְׁאָר אִסּוּרִים כֹּל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת אָדָם מֻתָּר, שָׁאנֵי חָמֵץ שֶׁאֲפִלּוּ אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת אָדָם רָאוּי לְחַמֵּץ בּוֹ עִסּוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בָּזֶה שֶׁיִּתְקַבְּצוּ בְּמָקוֹם אֶחָד. וּמִכָּל מָקוֹם בִּטּוּל (סג) צָרִיךְ לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְאִם לֹא בִּטֵּל קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ צָרִיךְ לְבַעֵר אַחַר כָּךְ: (לח) **מְבַטְּלוֹ בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ.** דְּזֶהוּ (סד) בַּעְיָא בַּגְּמָרָא (מה:) אִם מִצְטָרְפִין, וְלָכֵן כֵּיוָן שֶׁבִּטֵּל, אַחַר כָּךְ הָוֵי לֵיהּ סְפֵקָא דְּרַבָּנָן וְאֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק: **ט** (לט) **קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ וְנִפְסַל וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב (סה) קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ. דְּאִם קֹדֶם פֶּסַח לֹא נִתְקַלְקֵל רַק מֵאֲכִילַת אָדָם, וּבְתוֹךְ הַפֶּסַח נִתְקַלְקֵל בְּיוֹתֵר עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת כֶּלֶב, הָיָה חַיָּב לְבַעֵר, כֵּיוָן שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהִגִּיעַ זְמַן חִיּוּב הַבִּעוּר הָיָה רָאוּי עֲדַיִן לַאֲכִילַת כֶּלֶב: (מ) **קֹדֶם זְמַנּוֹ.** לְאַפּוּקֵי (סו) לְאַחַר זְמַנּוֹ לֹא נִפְקָע אִסּוּרוֹ עַד דְּשָׂרִיף לֵיהּ לְגַמְרֵי: (מא) **אוֹ שֶׁיִּחֲדוֹ לִישִׁיבָה וְכוּ׳.** שֶׁהָיָה לוֹ (סז) גּוּשׁ עָבֶה שֶׁל חָמֵץ, בֵּין עִסָּה קָשָׁה וּבֵין פַּת, וְיִחֲדוֹ לִישִׁיבָה קֹדֶם פֶּסַח. וְאַף דִּבְדַעְתֵּיהּ סִלְקוֹ מִתּוֹרַת אֹכֶל וּבִטְּלוֹ רַק לָזֶה, אֲפִלּוּ הָכִי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא טָח בְּטִיט לֹא מְהַנֵּי בִּטּוּלוֹ. וְטָח בְּטִיט לְחוּדֵיהּ לֹא מְהַנֵּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יִחֲדוֹ לִישִׁיבָה: (מב) **וְטָח אוֹתוֹ בְּטִיט.** וּבָזֶה מְהַנֵּי (סח) אֲפִלּוּ לֹא נִפְסַל הֶחָמֵץ מֵאֲכִילָה, וְהַטַּעַם מִשּׁוּם (סט) דְּבַטְּלֵיהּ עַל יְדֵי זֶה מִשֵּׁם אֹכֶל. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּצָרִיךְ לָטוּחַ אוֹתוֹ מִכָּל צַד, אֲבָל בַּגְּמָרָא (שם) אִיתָא וְטָח פָּנֶיהָ בְּטִיט, וְאוּלַי דִּמְפָרֵשׁ ׳פָּנֶיהָ׳ (ע) הֵינוּ פְּנֵי הַכֹּפֶת שְׂאוֹר מִכָּל צַד: (מג) **מֻתָּר לְקַיְּמוֹ בְּפֶסַח.** וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר (עא) בַּהֲנָאָה, אֲבָל בַּאֲכִילָה אָסוּר (עב) מִדְּרַבָּנָן עַד אַחַר הַפֶּסַח, וְאַף עַל גַּב דַּאֲכִילָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה הִיא דְּהָא נִפְסַל לַכֹּל, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל אָסוּר דְּהָא אַחְשְׁבֵיהּ. וְדַוְקָא בָּזֶה דְּאַחְשְׁבֵיהּ, (עג) אֲבָל אִם נָפַל מִמֵּילָא חָמֵץ זֶה שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב לְתוֹךְ הַמַּאֲכָל, אֲפִלּוּ רַק בְּרֻבּוֹ, אֵין לֶאֱסֹר לֶאֱכֹל אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל, דְּהָא חָמֵץ זֶה הוּא כְּעַפְרָא בְּעָלְמָא. וְאַלְמוּדִ״י שֶׁעוֹשִׂין מִשֻּׁמַּן דָּגִים עִם לֶחֶם קָלוּי קֹדֶם הַפֶּסַח, (עד) אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁהַלֶּחֶם הָיָה קָלוּי כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת כֶּלֶב, מֻתָּר לְקַיְּמוֹ בְּפֶסַח וְלִמְכֹּר לְעַכּוּ״ם, אֲבָל אָסוּר לְאָכְלָהּ, (עה) וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ לוֹ אָסוּר אַף לְקַיְּמוֹ וְלֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ: **י** (מד) **דְּיוֹ שֶׁהוּא מְבֻשָּׁל וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), וְעַיֵּן פְּרִי מְגָדִים [א]דְּאַאִין דְּבוּקִים קָאֵי: **(סד)** אַחֲרוֹנִים: **ט (סה)** דְּעַפְרָא בְּעָלְמָא הוּא לֹא אֶמְרִינַן אֶלָּא אִם כֵּן אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת כֶּלֶב, כִּדְמוּכָח מֵרִי״ף (יד.) בְּשִׁיטָה זוֹ, וְאַף שֶׁאַחַר כָּךְ נִתְקַלְקֵל בְּיוֹתֵר זֶה לֹא מְגָרַע חִיּוּבוֹ, וּכְמוֹ שֶׁהִסְכִּימוּ הַפּוֹסְקִים דְּאִם נִתְקַלְקֵל הֶחָמֵץ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכֶלֶב חַיָּב לְבַעֵר: **(סו)** רַ״ן וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: **(סז)** בִּגְמָרָא (מה:) אִיתָא כֹּפֶת שְׂאוֹר שֶׁיִּחֲדוּ לִישִׁיבָה, וּבִגְמָרָא (שם) אִיתָא בְּשֵׁם רַב טָח פָּנֶיהָ בְּטִיט, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י (ד״ה טח) לְתַקְנָהּ לִישִׁיבָה, וּמַשְׁמַע מִזֶּה דְּתַרְתֵּי בָּעִינַן יִחוּד לִישִׁיבָה וְגַם טָח פָּנֶיהָ בִּשְׁבִיל זֶה, וְטָח פָּנֶיהָ לְחוּד לֹא מְהַנֵּי. וְהִנֵּה בַּבַּ״ח (סי״ב) הִסְכִּים דְּטָח פָּנֶיהָ לְחוּד גַּם כֵּן מְהַנֵּי, וְהוֹכִיחַ זֶה מֵהָא דְּבָצַק שֶׁבְּסִדְקֵי הַכְּתָלִים. וּבֶאֱמֶת אֵינוֹ רְאָיָה, דְּזֶה חֲשִׁיב כְּיִחֲדוֹ לִישִׁיבָה דְּהֵיְינוּ לְתַשְׁמִישׁ, וְכֵן מוּכָח בְּטוּר עַיֵּן שָׁם. וְגַם מַה שֶּׁהֵבִיא רְאָיָה מֵהָא דְּכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דִּמְהַנֵּי בַּעֲרֵבוֹת לְטוּחָן בְּטִיט [אֵינוֹ רְאָיָה], דְּהָתָם עַל מְעַט הַבָּצֵק שֶׁנִּמְצָא שָׁם בְּוַדַּאי מְהַנֵּי הַטִּיחָה; דְּמִתְעָרֵב מְעַט הַבָּצֵק עִם טִיט וַחֲשִׁיב כְּעַפְרָא בְּעָלְמָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא בְּכֹפֶת שְׂאוֹר שֶׁהוּא עִגּוּל גָּדוֹל וְכִי מִשּׁוּם שֶׁטָּח פָּנֶיהָ שֶׁלְּמַעְלָה בְּטִיט יִתְבַּטֵּל כָּל הֶחָמֵץ שֶׁמִּתַּחְתָּיו, וַהֲלֹא יָכוֹל לְגָרֵר הַטִּיט מִלְּמַעְלָה עִם מְעַט הַבָּצֵק שֶׁתַּחְתָּיו וְיִשָּׁאֵר לוֹ הַשְּׁאָר נָקִי. וְגַם לִדְבָרָיו מַאי מַקְשָׁה הַגְּמָרָא טָח אִין לֹא טָח לֹא, לִישַׁנֵּי דְּטָח מְהַנֵּי אֲפִלּוּ בְּלֹא יִחוּד לִישִׁיבָה, וְיִחוּד מְהַנֵּי בְּלֹא טָח.

אֶלָּא וַדַּאי דְּטָח בְּלֹא יִחוּד לֹא מְהַנֵּי, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ד״ה אמרי) וּבָעִטּוּר (ח״ב קכב.) שֶׁמַּשְׁמַע לְהֶדְיָא כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י דְּבָעִינַן תַּרְוַיְיהוּ, וּדְלֹא כַּבַּ״ח: **(סח)** וְאַף דְּמִשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא מוּכָח אֶלָּא כְּשֶׁלֹּא נִפְסַל הֶחָמֵץ שֶׁבְּתוֹכוֹ מֵאֲכִילַת כֶּלֶב, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ב הט״ו) שֶׁלֹּא הֶעְתִּיק זֶה כְּלָל סָמוּךְ לְעִנְיַן פַּת שֶׁעִפְּשָׁה, אֶלָּא בִּסְתָמָא כֹּפֶת שְׂאוֹר שֶׁיִּחֲדָהּ לִישִׁיבָה, מַשְׁמַע כִּדְבָרֵינוּ, וְגַם הַגְּמָרָא מְדַמָּה לֵיהּ לְבָצֵק שֶׁבְּסִדְקֵי עֲרֵבָה, וְשָׁם נַמִּי הֲלֹא לֹא מִיפְסַל כְּלָל בַּאֲכִילָה: **(סט)** וְאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא אֲפִלּוּ בִּטְּלוֹ בְּהֶדְיָא וְחַשְׁבֵיהּ לְעַפְרָא לֹא מְהַנֵּי מִדְּרַבָּנָן, הָתָם מִשּׁוּם דִּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל, הָכָא לֹא שַׁיָּךְ זֶה דְּהָא יִחֲדוֹ לִישִׁיבָה וְגַם מָאִיס: **(ע)** וּבְרַשִׁ״י אִיתָא שָׁם שֶׁטָּח פָּנֶיהָ לְתַקְנָהּ לִישִׁיבָה, מַשְׁמַע דְּרַק לְמַעְלָה בִּמְקוֹם הַמּוֹשָׁב, אָכֵן בְּקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״ג סי׳ ב אות ש) אִיתָא דִּלְהָרֹא״ש הֵיְינוּ מִכָּל צַד, אֲבָל אֵינוֹ מֻכְרָח עַיֵּן שָׁם בָּרֹא״ש: **(עא)** פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ח): **(עב) טַ״ז** (סק״ח), **וְנִרְאֶה דְּהַטַּ״ז לֹא קָאֵי רַק עַל חָמֵץ שֶׁנִּתְעַפֵּשׁ אוֹ שֶׁשְּׂרָפוֹ וְכוּ׳, וְלֹא עַל שֶׁיִּחֲדוֹ לִישִׁיבָה, דְּהֶחָמֵץ שֶׁבִּפְנִים שֶׁל הַכֹּפֶה הֲלֹא רָאוּי לַאֲכִילָה, וְרַק לְעִנְיַן בִּעוּר פְּטָרוּהוּ מִשּׁוּם שֶׁבִּטְּלוֹ:** **(עג)** חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(עד)** דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) שֶׁהֶחָמִיר בְּמַסְקָנָתוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁאַחַר הַחֲרִיכָה הָיָה רָאוּי עֲדַיִן לַאֲכִילַת כֶּלֶב, אֲבָל אִם יָדוּעַ לוֹ שֶׁהַחֲרִיכָה הָיָה בְּיוֹתֵר עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילַת כֶּלֶב גַּם הוּא מוֹדֶה: **(עה)** מוּכָח מִפּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סכ״ט) הביא דין זה בדבוקים (ועיי״ש סכ״ח ובקו״א ס״ק טז).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמב

(מה) מֻתָּר (יג) לִכְתֹּב בּוֹ: **יא** [ע]עֲרֵבוֹת שֶׁלָּשִׁין בָּהֶן חָמֵץ, (מו) אֵין לִסְמֹךְ עַל מַה שֶּׁרוֹחֲצִים אוֹתָן בְּחַמִּין וּמְנַקְּרִין הֶחָמֵץ מֵהֶן, כִּי (מז) אִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרָן שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בָּהֶן בֵּין הַכֹּל כַּזַּיִת, וְהַכְּלִי מְצָרְפוֹ, וְצָרִיךְ לִתְּנָן בְּמַתָּנָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי (מח) עַד לְאַחַר הַפֶּסַח, אוֹ לְטוּחָן בְּטִיט. (מט) [פ]וְהוּא הַדִּין (יד) לְבָצֵק שֶׁבִּכְלֵי נְסָרִים שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ. הַגָּהּ: וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן (נ) בְּכֵלִים שֶׁמַּנִּיחִים בָּהֶם קֶמַח כָּל הַשָּׁנָה (מהר״י ווייל (סי׳ קנג)), וְכֵן (טו) (נא) בְּכֵלִים שֶׁמַּנִּיחִים בָּהֶם פַּת כָּל הַשָּׁנָה. וּמַפָּה שֶׁהָיְתָה מֻנַּחַת עַל (טז) שַׂק קֶמַח, לֹא מְהַנֵּי לָהּ נִעוּר, (נב) וּצְרִיכָה כִּבּוּס כְּדֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלֶיהָ בְּפֶסַח (מהרי״ל (הל׳ מאכלות אסורות)):

ע טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְחִיאֵל מִפָּרִישׁ.
פ רוֹקֵחַ (סי׳ רמז).

בַּאֵר הֵיטֵב

ט״ז (סק״ז): **י** (יג) לִכְתֹּב. וּדְיוֹ שֶׁבִּשֵּׁל אֵינוֹ יְהוּדִי בְּפֶסַח אָסוּר לִכְתֹּב בּוֹ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב קֹדֶם זְמַנּוֹ. וְאִם נָפַל דְּיוֹ אוֹ חָמֵץ שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב לְמַאֲכָל, אֲפִלּוּ בְּרֻבָּא בְּעָלְמָא בָּטִיל. חק יַעֲקֹב (ס״ק יט): **יא** (יד) לְבָצֵק. וְכֵן הַמִּנְהָג לַעֲשׂוֹת לְדַפֵּי מוּלְיָיתָא וְעֵצִים מְגַלְגְּלִין וְכָל הַכֵּלִים שֶׁשִּׁמְּשׁוּ בָּעִסָּה. מַהֲרִי״ל. וְכָתַב שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וְנָשֵׁי דִידָן מְנַקְּרִין אוֹתָן הֵיטֵב וּמַצְנִיעִין. וַאֲפִלּוּ עֲרֵבָה שֶׁלָּשִׁין בָּהּ נִרְאֶה מִבַּ״ח דְּאֵינוֹ אֶלָּא חוּמְרָא, וַעֲרֵבוֹת הָעֲשׂוּיוֹת מֵחֲתִיכָה אַחַת וְאֵין בָּהּ שׁוּם סֶדֶק פְּשִׁיטָא דְּיָכוֹל לְנַקְּרָן: (טו) בְּכֵלִים. הַיְינוּ סַלִּים שֶׁל נְצָרִים: (טז) שַׂק. כָּתַב לְבוּשׁ, אֲבָל שַׁקִּין עַצְמָן לֹא סַגִּי בְּנִעוּר וְכִבּוּס. כָּתַב אֵלִיָּה זוּטָא (ס״ק יא) הוּא הַדִּין שַׂק חָדָשׁ שֶׁנּוֹתְנִין בּוֹ קִמְחָא דְּפֶסַח, אִם רוֹצִים לְכַבְּסוֹ וְלַחֲזֹר וְלִתֵּן בּוֹ קִמְחָא דְּפֶסַח, צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת וְכָל הַטְּלָאִים, וְכָךְ הָיָה דּוֹרֵשׁ זְקֵנִי הַגָּאוֹן ז״ל. וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם נָתְנוּ בּוֹ קֶמַח בְּדִיעֲבַד בְּתוֹךְ הַפֶּסַח בְּלִי הָתֵּר הַתְּפִירוֹת אִם יֵשׁ לְהַתִּיר אֲפִלּוּ בַּאֲכִילָה. וּבַבַּ״ח סוֹף סִימָן (תנ״ב) [תנ״ג] (ס״ג) הֶחֱמִיר אַף בְּשַׂק יָשָׁן שֶׁאֵין בּוֹ טְלָאִים וּתְפִירוֹת. וּזְקֵנִי ז״ל נָהַג לְהָקֵל כְּמַשְׁמָעוּת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד) כָּתַב שֶׁנָּהֲגוּ כֵּן עַד כָּאן. וְכָתַב מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) וְלֹא מְהַנֵּי הֲדָחָה בְּעָלְמָא, דְּאַדְרַבָּה הַבָּצֵק נִדְבָּק בּוֹ, וְצָרִיךְ כִּבּוּס בְּחַמִּין וְאֵפֶר וַחֲבִיטָה. וְטוֹבַא״ק דֶּרֶךְ לִשְׁרוֹתוֹ בְּשֵׁכָר וְצָרִיךְ לְסָגְרוֹ בְּחֶדֶר אוֹ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה לְפָנָיו, וְכֵן כַּרְכֹּם. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סִימָן תס״ז סָעִיף קָטָן י׳. וְנִרְאֶה לִי הַכֹּל לְפִי הַמְּדִינָה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בַּל יֵרָאֶה, וּבְשׁוּ״ת חָכָם צְבִי סִימָן פ״ו כָּתַב דִּלְמַאן דְּאָמַר בְּשֶׁאֵין הַחֲצָאֵי זֵיתִים דְּבוּקִים בַּכְּתָלִים גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ [לְבַעֲרוֹ], יֵשׁ לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּאִסּוּרֵי אֲכִילָה גַּלִּי לָן קְרָא דְּ׳כָל חֵלֶב׳ (ויקרא ז כג) דַּחֲצִי שֵׁעוּר אָסוּר כו׳, דְּטַעֲמָא דַּחֲזִי לְאִצְטָרוּפֵי לְחוּד לֹא מְהַנֵּי. אִי נַמִי יֵשׁ לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שֶׁמַּחֲשִׁיבוֹ לְאוֹתוֹ חֲצִי שֵׁעוּר, אֲבָל בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת מַה שֶּׁמַּנִּיחוֹ בְּבֵיתוֹ וְאֵינוֹ מְבַעֲרוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה דָּבָר שֶׁמַּחֲשִׁיבוֹ, לֹא אָמְרִינַן בֵּיהּ חֲזִי לְאִצְטָרוּפֵי עַיֵּן שָׁם. וּבְשַׁאֲגַת אַרְיֵה סוֹף סִימָן פ״א כָּתַב בְּטַעַם הַדָּבָר, דִּבְאִסּוּר אֲכִילָה אִם אוֹכֵל כַּזַּיִת בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס מִצְטָרֵף וְחַיָּב עָלָיו, נִמְצָא מַה שֶּׁאָכַל תְּחִלָּה, בְּאִסּוּר אָכַל לְמַפְרֵעַ, דְּהָא אִיהוּ מִצְטָרֵף וּמַשְׁלִים שֵׁעוּר הָאֲכִילָה לְחִיּוּב, אֲבָל לְעִנְיַן בַּל יֵרָאֶה אֲפִלּוּ אִם יַשְׁלִים אַחַר זְמַן לְכַזַּיִת יַעֲבֹר מִכָּאן וּלְהַבָּא, וְכָל זְמַן שֶׁשָּׁהָה אֶצְלוֹ פָּחוֹת מִכַּזַּיִת לֵיכָא אִסּוּרָא לְמַפְרֵעַ אֲפִלּוּ לְבָתַר שֶׁהִשְׁלִימוֹ לְכַזַּיִת, וְכֵיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁיָּבֹא לְאִסּוּר בַּל יֵרָאֶה לְמַפְרֵעַ בִּשְׁהִיַּת חֲצִי שֵׁעוּר זֶה, לֹא שַׁיָּךְ טַעֲמָא דַּחֲזִי לְאִצְטָרוּפֵי עַיֵּן שָׁם. וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִים מִדְּבַשׁ מְתוּקִים וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלוֹקִים חַיִּים, וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן ט״ו שֶׁהֶאֱרִיךְ גַּם כֵּן בְּעִנְיָן זֶה אִם שַׁיָּךְ חֲצִי שֵׁעוּר לְעִנְיַן אִסּוּר בַּל יֵרָאֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קֹדֶם זְמַן הַבִּעוּר. וְהַטַּעַם, דַּעֲפָצִים וּשְׁאָר דְּבָרִים הַמָּרִים שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ בְּוַדַּאי פְּגָמוּהוּ לְהַשֵּׁכָר עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁתִיָּה אַף לְכֶלֶב, וּלְכָךְ מֻתָּר לִכְתֹּב בּוֹ בַּמּוֹעֵד. אֲבָל אִם בִּשֵּׁל נָכְרִי בְּפֶסַח אֶת הַדְּיוֹ הַנַּ״ל, (עו) אָסוּר לִכְתֹּב בּוֹ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִפְסַל הַשֵּׁכָר מֵאֲכִילַת כֶּלֶב קֹדֶם זְמַנּוֹ: (מה) מֻתָּר לִכְתֹּב בּוֹ. וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִתֵּן קוּלְמוֹסוֹ לְתוֹךְ פִּיו כְּדֶרֶךְ הַסּוֹפְרִים וְחָמֵץ שֶׁנִּפְסַל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב הֲלֹא אָסוּר בַּאֲכִילָה וְכַנַּ״ל, דְּזֶה דַּוְקָא כְּשֶׁאֲכָלוֹ בְּכַוָּנָה וּמִשּׁוּם דְּהוּא אַחְשְׁבֵיהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁהוּא שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה אֵין קְפִידָא [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קכט)]: **יא** (מו) אֵין לִסְמֹךְ וְכוּ׳. לֹא מַיְרֵי (עז) לְעִנְיַן לְהַגְעִילָן וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּפֶסַח, דְּבָזֶה אֵין צָרִיךְ לְצֵרוּף כַּזַּיִת דְּהָא אֲפִלּוּ יִשָּׁאֵר מַשֶּׁהוּ אָסוּר, אֶלָּא מַיְרֵי לְעִנְיַן לְהַצְנִיעָן: (מז) אִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרָן. לָאו דַּוְקָא, (עח) אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּבְרֹב הַפְּעָמִים לֹא יוּכַל לְנַקְּרָן כָּרָאוּי, וְלָכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר מִשּׁוּם חֻמְרָא דְּחָמֵץ בְּכָל גַּוְנֵי. (עט) וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהָכָא מַיְרֵי בַּעֲרֵבוֹת הָעֲשׂוּיוֹת מִנְּסָרִים גְּדוֹלִים, שֶׁלָּשִׁין בָּהֶם פַּת, שֶׁיֵּשׁ חֲרִיצִין בֵּין נֶסֶר לְנֶסֶר וּמָצוּי שָׁם חָמֵץ, אֲבָל עֲרֵבוֹת קְטַנּוֹת הָעֲשׂוּיוֹת מֵחֲתִיכָה אַחַת וְאֵין בָּהֶם שׁוּם סֶדֶק, פְּשִׁיטָא דְּיוּכַל לְנַקְּרָן כְּדֵי לְהַצְנִיעָן, (פ) אֲבָל לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּפֶסַח. וְאִם עָבַר וְלָשׁ בָּהֶם בְּפֶסַח אַחַר הַגְעָלָה, מֻתָּר: (מח) עַד לְאַחַר הַפֶּסַח. לֹא שֶׁיֹּאמַר לַנָּכְרִי כֵּן, אֶלָּא יִתְּנֵם לוֹ בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה, אֶלָּא שֶׁאַחַר הַפֶּסַח יָכוֹל לַחֲזֹר וְלִטְלָם מִמֶּנּוּ וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ״ח (ס״ג): (מט) וְהוּא הַדִּין לְבָצֵק וְכוּ׳. וְכָתַב מַהֲרִי״ל (הל׳ שלושים יום קודם לפסח) דְּכֵן הַמִּנְהָג בְּדַפֵּי מוּלְיָתָא וְעֵצִים מְגַלְגְּלִין וְכָל הַכֵּלִים שֶׁשִּׁמְּשׁוּ בָּם עִסָּה, לְטוּחָן בְּטִיט אוֹ לִמְכֹּר לְנָכְרִי. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל, אִם עֲשׂוּיוֹת מֵחֲתִיכָה אַחַת (פא) דַּי כְּשֶׁמְּנַקְּרָן הֵיטֵב וּמַצְנִיעָן בְּמָקוֹם צָנוּעַ: (נ) בְּכֵלִים שֶׁמַּנִּיחִים בָּהֶן קֶמַח. דְּשֶׁמָּא יֵשׁ עֲלֵיהֶם חֲשַׁשׁ חִמּוּץ וְנִכְנְסוּ בֵּין הַסְּדָקִים: (נא) בְּכֵלִים שֶׁמַּנִּיחִים בָּהֶם פַּת. הַיְנוּ סַלִּים שֶׁל נְצָרִים, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם גֻּמּוֹת וְאִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרָן, (פג) וְיֵשׁ לְהַטְמִינָם בְּחֶדֶר שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לֵילֵךְ שָׁם: (נב) וּצְרִיכָה כִּבּוּס. הַיְנוּ כִּבּוּס יָפֶה בְּחַמִּין וְאֵפֶר וַחֲבִיטָה [אַחֲרוֹנִים]. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תנ״ג סָעִיף ו׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״ל):

בֵּאוּר הֲלָכָה

אַחֲרוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) בְּשֵׁם הָרַ״ן (זג: ד״ה ת״ר)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

י (עו) חק יַעֲקֹב (ס״ק יט) בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קכט): **יא** (עז) אַחֲרוֹנִים: (עח) בַּ״ח (סט״ו) וְטַ״ז (סק״ט): (עט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק טו): (פ) אֵלִיָּה רַבָּה (שם), וְנִרְאֶה שֶׁמְּקוֹרוֹ הוּא מִסִּימָן תנ״א סָעִיף (ט״ז) [י״ז] בְּהַגָּ״הּ, דְּמִסְתִּימַת הַדְּבָרִים שָׁם מַשְׁמַע דִּבְכָל גַּוְנֵי אָסוּר [עַיֵּן בַּטַּ״ז (סי׳ תנא סק״כ) וּבְחֹק יַעֲקֹב שָׁם (סק״נ) שֶׁהָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה והעריבה) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגוֹרְרָן וּלְנַקּוֹתָן יָפֶה יָפֶה שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מַשֶּׁהוּ חָמֵץ בְּאֵיזֶה סֶדֶק שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה לָעַיִן], אָכֵן מִדִּבְרֵי הָרַמָּ״א שָׁם שֶׁסִּיֵּם וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תמ״ב, מוּכָח דְּגַם כָּאן מַיְירֵי בְּאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן לְהַצְנִיעָן יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בְּנֶסֶר אֶחָד, אַחֲרֵי שֶׁעִקַּר הַדִּין דְּסָעִיף זֶה אֵינוֹ אֶלָּא מִצַּד חֻמְרָא כְּמוֹ שֶׁהִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים: (פא) וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) בְּשֵׁם הַשִּׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד), אַךְ הוּא לֹא חִלֵּק בֵּין עֲשׂוּיוֹת מֵחֲתִיכָה אַחַת אוֹ לֹא, וְעַל כָּל פָּנִים בַּעֲשׂוּיוֹת מֵחֲתִיכָה אַחַת יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל: (פג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) בְּשֵׁם מַהֲרִ״י וַוִיל (סי׳ קצג), וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגַדִּים מְפָרֵשׁ א] דְּבָזֶה לְחוּד סַגִּי אַחַר שֶׁיְנַקֵּר הֵיטֵב [הַיְינוּ בְּכֵלִים אֵלּוּ שֶׁהוּא רַק חֲשַׁשׁ פָּרוּר בְּעָלְמָא שֶׁיִּמְצָא בּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּעֲרֵבוֹת דְּיֵשׁ חֲשַׁשׁ לְצֵרוּף כַּזַּיִת שָׁם שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל הַטְמָנָה לְבַד], אֲבָל מִדִּבְרֵי הַחֹק יַעֲקֹב (סק״כ) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סט״ז) מַשְׁמַע דְּתַרְוַיְיהוּ בָּעֵי:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סל״א) כתב שטוב להחמיר וליתנם לנכרי במתנה גמורה קודם הפסח ויחזור ויטלם ממנו אחר הפסח.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah